

În funcție de particularitățile procesului de diagnostic sunt elaborate principiile de bază ce țin de etapele de tratament și profilaxie a contracturii secundare a mușchilor mimici.

Metodele de tratament includ terapia medicamentoasă, metode speciale de relaxare postizometrică, elemente de masaj diferențiat, procedee de acu- și miopunctură.

Esența principiilor de profilaxie în caz de contracturi secundare ale mușchilor mimici se bazează pe intervenirea cât mai precoce în scop de tratament, ținând cont de evoluția neuropatiei acute a n. facial.

Conform metodologiei complexe e inevitabilă intervenția în așa caz prin metode de decompresie precoce; limitarea factorilor de declanșare a proceselor de contracturogeneză, cât și implicarea, prin procedee specifice, asupra mecanismelor inițiale ale contracturogenezei.

Complexitatea și intercorelarea principiilor de diagnosticare, tratament și profilaxie a contracturii secundare a mușchilor mimici vizează incontestabil eficacitatea procesului complex de recuperare a acestei dizabilități.

Bibliografie selectivă

1. Hughes R. Peripheral neuropathy. *BMJ*2002;324:466-9.
2. Hufshmidt A, Luking C.H „Neurologie generală”, 2002.
3. Mendell JR, et al. Diagnosis and management of peripheral nerve disorders. In: Contemporary neurology series. Oxford University Press. 2001:10-29.
4. Plas F, Hagron E „Kinetoterapie activă”, 2001.
5. Schamburg HH, Berger AR, Thomas PK, Disorders of the peripheral nerve. Philadelphia: FA Davis, 1992:26-32.
6. Someri N, Sigg B, Melms A, Weler M, Schepelmann K, Herzau V, et al. Ocular myasthenia gravis: response to long-term immunosuppressive treatment. *J Neurol Neurosurg Psychiatry* 1997; 62: 156-162.

Rezumat

Afectarea nervului facial este una din cele mai frecvente patologii ale sistemului nervos periferic. Rămâne actuală problema neuropatiei faciale complicate, prin contractura secundară a mușchilor mimici. Complexitatea principiilor de diagnostic, tratament și profilaxie a contracturii secundare a mușchilor mimici reflectate în articol, asigură optimizarea procesului complex de recuperare a acestei dizabilități.

Summary

Affection of the facial nerve is one of the most frequent pathologies of the peripheral nervous system. The problem of the facial neuropathy complicated by secondary contraction of the mimic muscles is an outstanding issue. Elaboration of efficient treatment principles based on the main pathogenic link of this pathogenic syndrome is reflected in the given article.

Резюме

Поражение лицевого нерва является одной из наиболее распространенных заболеваний периферической нервной системы. Остаётся насущей проблема нейропатией лицевого нерва осложнённая вторичной контрактурой мимических мышц. Комплексность принципов диагностики, лечения и профилактики вторичной контрактуры мимических мышц представленные в статье обеспечивает оптимизацию процесса реабилитации.

ROLUL TERAPIEI OCUPAȚIONALE ÎN FUNCȚIONALITATEA MĂINII LA PACIENȚII CU LEZIUNI TRAUMATICE ALE NERVILOR PERIFERICI

Iulia-Rahela Marcu, I. Toma, Roxana Popescu Universitatea de Medicină și Farmacie, Craiova

Introducere

Mâna reprezintă, incontestabil, cel mai complex segment al corpului sub raport funcțional. Buna mobilitate a articulației pumnului este foarte importantă în majoritatea activităților umane, deoarece mâna omenească dispune de multiple posibilități de mișcare, ce fac din ea un veritabil mijloc de exprimare.

Terapia ocupațională este metoda, care face legătura între recuperarea medicală și reintegrarea socio-profesională; în recuperarea medicală vor predomina acele tehnici care realizează cel mai bine reeducarea funcțiilor motorii compromise, iar în cea socio-profesională vor predomina acelea care determină reantrenarea la muncă, respectiv realizarea profesionalizării și reprofesionalizării. Activitățile practice sunt esența terapiei ocupaționale. Acestea includ activități care au un scop autonom sau intrinsec (de sine-stătător) care este relevant și semnificativ pentru pacient. Aceste activități fac parte din rutina vieții cotidiene și se desfășoară în contextul performanței ocupaționale (hrana, igiena, îmbrăcatul, mobilitatea, comunicarea, artele, meseriile, jocurile, sporturile, munca, activitățile educaționale). O execuție corespunzătoare a ADL-urilor, activităților de muncă și productive, activităților de relaxare și joacă vor da pacientului un maxim nivel de independență.

Pentru aplicarea metodologiei de tratament și recuperare sunt necesare cadre tehnice de kinetoterapie, de fizioterapie și de terapie ocupațională. Se adaugă cadrele tehnice de îngrijire (asistente medicale, infirmiere

și asistentă socială). Pentru integrarea strategiei și obiectivelor de tratament, echipa este coordonată de un profesionist (de obicei medicul recuperator).

Obiective: realizarea modului corect de evaluare a pacientului cu leziuni traumatice ale nervilor periferici, stabilirea unui program de recuperare în care să fie evidențiată importanța și rolul terapiei ocupaționale în funcționalitatea mâinii, astfel încât pacientul să posede o maximă independență socială și profesională, în condițiile unei calități corespunzătoare a vieții sale.

Material și metodă

Studiul s-a desfășurat în perioada mai 2008 - februarie 2009, în clinicile de Recuperare Medicală și Medicina Muncii ale Spitalului Clinic Județean de Urgență Craiova.

A fost un studiu descriptiv ce a cuprins un lot de 12 pacienți ce prezentau leziuni traumatice ale nervilor periferici la nivelul mâinii.

Caracteristicile lotului:

majoritatea pacienților bărbați (doar 2 femei);

vârsta medie de 49 ani;

58% provin din mediu urban;

7 pacienți au afectată mâna dreaptă;

7 pacienți prezintă traumatism de nerv median;

4 pacienți diagnosticați cu diabet zaharat și 5 cu HTA;

toți pacienții au leziuni în urma unui traumatism;

este afectată prehensiunea și ADL-urile.

Cei mai mulți pacienți incluși în studiu (8 pacienți-66.66%) au prezentat profesii active, care au favorizat producerea traumatismelor.

Durata medie de la producerea traumatismului a fost de 3.29 luni

Inițial alcătuirii și aplicării programului de asistență medicală a pacientului cu leziuni de nervi periferici a fost realizat pentru toți pacienții incluși în studiu un bilanț complex de evaluare de tipul:

- bilanțul stării cutanate la nivel palmar și degete (important în vederea purtării de proteze și orteze);
- bilanț funcțional general care cuprinde:
 - bilanțul articular;
 - bilanțul muscular;
 - bilanțul gesturilor de îmbrăcare;
 - bilanțul autonomiei în activitatea cotidiană de bază (toaleta, hrănirea, îmbrăcatul)
 - bilanțul funcțional adaptat la viața personală (familie, societate):
 - bilanțul activităților menajere;
 - bilanțul activităților de relaxare;
 - bilanțul posibilităților de comunicare (scriere, citire, apăsare pe butoane, utilizarea telefonului, mers, utilizarea scării, transportul);
 - bilanțul profesional în vederea reîncadrării profesionale;
 - bilanțul de autonomie a vieții cotidiene;
 - bilanțul gesturilor posibile;
 - bilanțul posibilităților de deplasare;
 - bilanț al posibilităților de adaptare:
 - bilanțul gesturilor compensatorii posibile;
 - bilanțul legat de necesitatea utilizării de atele, orteze sau proteze;
 - bilanțul adaptărilor și a utilizării mijloacelor tehnice ajutătoare.

Pacienții incluși în studiu au urmat un program de terapie ocupațională cu durata de o lună, timp în care au beneficiat și de celelalte mijloace specifice tratamentului complex de recuperare, aplicate individualizat : electroterapie, masaj, hidrotermoterapie și în special de kinetoterapie.

Pentru evidențierea rezultatelor tratamentului s-au utilizat și chestionare de evaluare a ADL-urilor, a prehensiunii și o scală vizual analogă (VAS) pentru evaluarea durerii.

Rezultate și discuții

Programul de terapie ocupațională a fost performat de către toți pacienții, care s-au dovedit complianți și chiar interesați de asocierea în asistența de reabilitare a acestei modalități particulare de terapie.

Pensa tridigitală s-a ameliorat după aplicarea programului de terapie ocupațională, în final obținându-se un scor mediu de 1.58 față de scorul inițial de 0.83%.

După aplicarea programului de terapie ocupațională, toți pacienții incluși în studiu aveau pensa grosieră cel puțin schițată, scorul final mediu fiind de 1.41% față de 0.41% inițial.

De asemenea, majoritatea pacienților au redobândit mișcarea de opozabilitate a policelui, scorul final pentru acest parametru crescând cu 0.833 (100%).

După aplicarea programului complex de recuperare s-a obținut de asemenea o ameliorare a durerii evaluată pe scala VAS de la o valoare medie inițială de 9.583 la o valoare medie finală de 6.833.

După evaluarea finală, majoritatea pacienților au reușit să se alimenteze normal, scorul pentru acest parametru crescând în medie cu 1.166 puncte.

Pentru îmbrăcat, scorul mediu s-a îmbunătățit cu 1 punct.

Scorul de evaluare a ADL-urilor s-a ameliorat în medie cu 47.311% după aplicarea programului de terapie ocupațională.

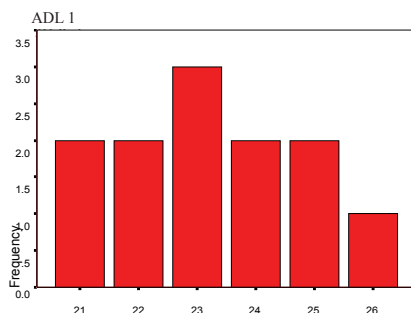

Figura 1.

Graficul reprezintă distribuția valorilor chestionarului pentru evaluarea ADL-urilor anterior programului de terapie ocupațională.

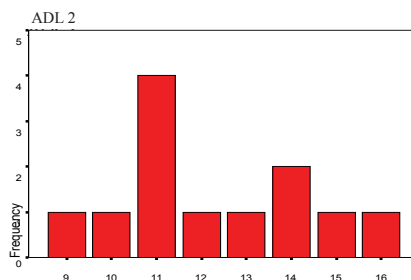

Figura 2.

Graficul reprezintă distribuția valorilor chestionarului pentru evaluarea ADL-urilor ulterior aplicării programului de terapie ocupațională.

De asemenea, prehensiunea a fost ameliorată, scorul mediu final crescând cu 2.28 puncte.

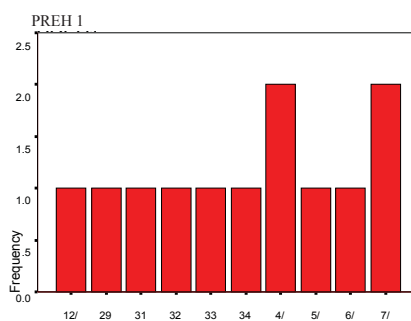

Figura 3.

Graficul reprezintă distribuția valorilor chestionarului pentru evaluarea prehensiunii anterior programului de terapie ocupațională.

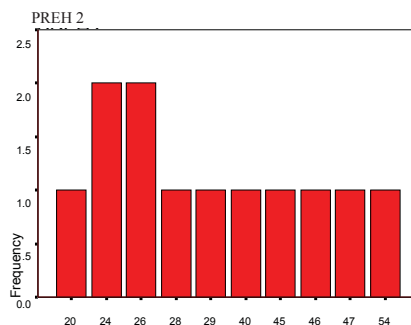

Figura 4.

Graficul reprezintă distribuția valorilor chestionarului pentru evaluarea prehensiunii ulterior aplicării programului de terapie ocupațională.

Concluzii

- ✓ Recuperarea funcționalității mâinii în leziunile de nervi periferici este un act medical complex și laborios, care necesită inițierea precoce de către o echipă medicală multidisciplinară. Fără un program de reeducare corespunzător aceste perturbări determină sechele definitive, invalidante, cu impact negativ asupra derulării reeducării membrului superior și a prehensiunii.
- ✓ Metodele și mijloacele terapeutice recuperatorii interferă cu verigile patogenice ale bolii.
- ✓ Terapia ocupațională constituie o parte importantă a programului de recuperare la pacienții cu leziuni traumatiche de nervi periferici, incluzând activitățile de autoîngrijire și casnice.
- ✓ Menținerea unui echilibru între activitățile ocupaționale este esențială pentru menținerea stării de sănătate.

Bibliografie selectivă

1. Diana POPA, Virgil POPA, „Terapie ocupațională pentru bolnavii cu deficiențe fizice”, Editura Universității din Oradea, 1999.
2. Richard L. DRAKE, Wazne VOGL, Adam W. M. MITCHELL, „Gray’s Anatomy for Students”, Elsevier Churchill Livingstone, 2005.
3. Rodica TRĂISTARU, „Tehnici de kinetoterapie pentru forță și rezistență”, Editura Universitaria Craiova, Craiova, 2007.
4. Rodica TRĂISTARU, Roxana POPESCU, „Kinetoterapia pentru forță și rezistență în practica medicală”, Editura Universitaria Craiova, 2007.
5. Roxana POPESCU, Adrian BIGHEA, „Noțiuni practice de medicină recuperatorie”, Editura Agora, 1997.
6. Roxana POPESCU, Rodica TRĂISTARU, Petrică BADEA, „Ghid de evaluare clinică și funcțională în recuperarea medicală”, Vol. 1, Editura Medicală Universitară Craiova, 2004.
7. Roxana POPESCU, Rodica TRĂISTARU, Petrică BADEA, „Ghid de evaluare clinică și funcțională în recuperarea medicală”, Vol. 2, Editura Medicală Universitară Craiova, 2004.
8. Tudor SBENGHE, „Kinesiologie știința mișcării”, Editura Medicala, București, 2005.
9. Victor PAPILIAN, Ion ALBU, „Anatomia omului - Aparatul locomotor”, Editura BIC ALL, București, 2001.

Rezumat

Introducere: Mâna reprezintă cel mai complex segment al corpului, sub raport funcțional, recâștigarea abilităților la pacienții cu traumatisme care interesează acest segment, fiind adesea dificilă.

Obiective: Evidențierea modului corect de evaluare a pacientului cu leziuni traumatiche ale nervilor periferici, stabilirea unui program de recuperare în care să fie evidențiată importanța și rolul terapiei ocupaționale în funcționalitatea mâinii.

Material și metodă: Studiul s-a desfășurat în perioada mai 2008 - februarie 2009, în clinicile de Recuperare Medicală și Medicina Muncii ale Spitalului Clinic Județean de Urgență Craiova. Lotul a inclus 12 pacienți ce prezentau leziuni traumatiche ale nervilor periferici la nivelul mâinii, majoritatea pacienților at bărbați (doar 2 femei); vârsta medie de 49 ani; 58% provin din mediu urban; 7 pacienți au afectată mâna dreaptă; 7 pacienți prezintă traumatism de nerv median. Pacienții au urmat un program de terapie ocupațională cu durată de o lună, integrat celorlalte mijloace specifice tratamentului complex de recuperare.

Rezultate: Pensa tridigitală s-a ameliorat după aplicarea programului de terapie ocupațională, în final obținându-se un scor mediu de 1.58 față de scorul inițial de 0.83%. Toți pacienții incluși în studiu au avut pensa grosieră cel puțin schițată. S-a obținut ameliorarea durerii evaluată pe scala VAS de la o valoare medie inițială de 9.583 la o valoare medie finală de 6.833. Scorul de evaluare a ADL-urilor s-a ameliorat în medie cu 47.311%.

Concluzie: Terapia ocupațională constituie o parte importantă a programului de recuperare la pacienții cu leziuni traumatiche de nervi periferici, incluzând activitățile de autoîngrijire și casnice.

Summary

The role of occupational therapy in hand functionality at the patients with peripheral nerves trauma

Introduction: The hand represents the most complex segment of our body functionally speaking and rehabilitation of patients with trauma involving this segment is often difficult.

Aims: To emphasise the correct mode of evaluating the patient with peripheral nerves trauma and to establish a complex rehabilitation programme including occupational therapy.

Patients and Methods: The study took place in the Rehabilitation Medicine and Occupational Medicine Clinics of Emergency Hospital Craiova and included 12 patients with peripheral nerves trauma involving the hand. Most of the patients (10 patients) were men, mean age 49 years; in 7 cases the trauma involved the right hand and 7 patients had injuries of the median nerves. All patients were included in an one month occupational therapy programme.

Results: Tridigital prehension was ameliorated after the occupational therapy programme, the final score being of 1.58 compared with the initial score of 0.83%. We also obtained a decrease of pain on the visual analogue scale (VAS) from 9.583 to 6.833. The ADL evaluation score improved with a mean of 47.311%.

Conclusion: Occupational therapy is an important part of the rehabilitation programme of patients with peripheral nerves trauma involving the hand.